

ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ ЯК СКЛАДОВА МОДЕРНІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Казаков Ю.М., Петров Є.Є., Бурмак Ю.Г., Треумова С.І., Іваницька Т.А.

Українська медична стоматологічна академія

Розглянуто питання підвищення професійної підготовки лікарів у контексті модернізації вищої професійної освіти. Акцентовується на вимогах, які стають необхідною умовою організації освітнього процесу в руслі цих ідей.

Ключові слова: професійна підготовка лікарів, модернізація вищої освіти.

The article presents the insights into the issue of the professional physicians' training improvement in the context of the high professional education's modernization. The research focuses on the demands which are becoming an urgent condition during the organization of the educational process according to these concepts.

Keywords: professional training of physicians, modernization of the high education.

Необхідна умова динамічного розвитку сучасного суспільства – розбудова системи вищої освіти України відповідно до світових тенденцій. Відтак, система вищої освіти має стати підґрунтям для забезпечення високого темпу й рівня науково-технічного, економічного, соціального, культурного прогресу; професійної мобільності, швидкої адаптації студентської молоді до змін у соціально-економічній сфері, у галузях науки, техніки і технологій.

Якість вищої освіти розглядається насамперед як відповідність реальних освітніх потреб усіх суб'єктів освітньої діяльності (студента, регіональної освітньої системи, держави) результату, який отримується внаслідок їхньої взаємодії. Відповідно, основними показниками якості освіти є задоволення студентів і випускників рівнем здобутої освіти. Якісний рівень освіти дасть змогу випускникам ЗВО краще реалізувати себе на ринку праці [3].

Модернізація вищої професійної освіти в Україні стала необхідною умовою виведення практики системи підготовки лікарів вищих навчальних закладів на новий рівень. Підкреслимо, що ефективність модернізації вищої школи є інтегративним результатом і залежить від успішності запровадження таких принципів: інноваційність, навчання через дослідження, безперервність, академічна мобільність [2].

Процес освіти лікарів реалізується системою безперервної медичної освіти. Для цього, як відомо, працюють класичні медичні заклади вищої освіти і медичні факультети університетів зі сформованою розвинутою інфраструктурою, високим професорсько-викладацьким і науковим потенціалом, багаторічними традиціями підготовки лікарів. Лікар, його особистісні та професійні компетенції формуються в освітньому середовищі медичного закладу, а питання професійної майстерності майбутніх лікарів стає вкрай важливим. «Навчання лікаря ХХІ століття має зводитися до здібності людини не лише визначити причинно-наслідкові зв'язки і на їхній основі шляхом симптомів та синдромів установлювати діагноз, дотримуватися в лікуванні певної розробленої концепції, а враховувати багатофакторність розвитку процесів, що виникають у природі. Для цього потрібні інші критерії оцінки фактів та подій, інший шлях формування професійного мислення, інший стиль життя. І тут, здавалось би, виникає ніша для педагогіки в медицині... Між тим, наука, культура, освіта, які є за своєю сутністю інтернаціональними, виконують величезні світоглядні функції і відіграють не менш важливу роль у підготовці лікаря завтрашнього дня» [1].

У сучасних умовах розвитку вищої професійної освіти зміни в реорганізації концепції підготовки лікарів зумовлені тим, що вища медична школа далеко не в усьому задовольняє розвиток попиту суспільства і держави: мають місце зниження якості спеціалістів-випускників, консерватизм у застосуванні сучасних освітніх технологій, повільне впровадження в навчальний процес інтегративного підходу в галузях медичної фізики, молекулярної біології, молекулярної генетики та ін.

Вища медична освіта значною мірою будується, як раніше, на основі накопичувальної моделі нових знань, яка формує вміння розв'язувати стандартні професійні завдання, діяти у відомих ситуаціях. У зв'язку з цим перед системою вищої медичної освіти гостро постає питання щодо змісту, структури і технологічної підготовки спеціалістів нового рівня, здатних задовольняти вимоги нового часу й об'єктивно оцінювати досягнення вітчизняної медичної школи в реалізації Болонського процесу, з'єднуючи воедино, як фундамент, базову медичну освіту.

Сучасна вища школа об'єктивно бере участь у формуванні людини майбутнього часу, здійснюючи процес навчання і виховання в руслі цілісної людської культури, готуючи освічених спеціалістів не лише з доброю професійною кваліфікацією, а й здатних до цілісного і системного аналізу складних проблем сучасного життя суспільства і довілля. Ця програма визначає ступінь і форми усвідомленої участі колективу викладачів і співробітників закладу вищої освіти в становленні інтелектуально незалежної, соціально адаптованої, здатної до морального самовдосконалення і фізично розвинутої особистості.

Фундаментальним базисом реалізації медичної освіти є система природничо-наукового знання, що виступає в ролі когнітивної основи щодо визначення стратегії профілактики, діагностики і лікування хворого, оскільки об'єктом вивчення в медицині стали не лише організм людини як цілісна система, а й фізико-хімічні процеси, які пояснюють фізіологічні основи нормального функціонування організму і його патології. Ця обставина в реалізації медичної освіти формує системність у обґрунтуванні якості медичної освіти, вивчення і розв'язання проблеми гуманітарного рівня «людина і її здоров'я», яка відокремлює соціальні й духовно-моральні аспекти освіти майбутніх лікарів.

Зростаюча роль професійної підготовки лікарів, спрямована на вирішення завдань охорони здоров'я і профілактичної медицини, потребує від організації системи вищої професійної медичної освіти не лише фундаментальних знань, суто медичних і природничо-наукових знань про людину, а й розв'язання проблем, пов'язаних з уведенням студентів у поле культури.

Підвищення ефективності виховання студентів у медичних ЗВО стає найважливішим завданням вищої школи: як указують вчені, «визначальною має бути людинотворча функція, провідною стороною якої є духовна, пов'язана з розвитком культури мислення, уявлення, почуттів, художньої творчості людини». Тому зміст і організація освітнього процесу, який націлений на формування особистості майбутнього лікаря, його громадянської відповідаль-

ності, правової культури і правової самосвідомості, духовності, ініціативності, самостійності, толерантності, здатності до успішної соціалізації в суспільстві, професійної зрілості є нині одним з актуальних завдань вищої медичної освіти.

При організації освітнього процесу в руслі ідей модернізації освіти в медичних ЗВО необхідною умовою стає виконання таких вимог: домінування дослідницьких методів навчання, організація творчої діяльності, що потребує широкого перенесення, екстраполяції ідей і методів із суміжних наук, їхньої генералізації та інтеграції як гносеологічної і процесуальної основи становлення професійних компетенцій, спрямованих на оригінальне мислення і нестандартне розв'язання професійних завдань; саморозвиток студента як суб'єкта освітньої, творчої і професійної діяльності, його акмеологічних здібностей до творчості та самовдосконалення, мотивація інтелектуальних досягнень, розвиток аналітико-діагностичних умінь, прогноз професійних дій.

Тому вкрай важливим завданням формування професійного світогляду майбутнього лікаря стає досягнення такого рівня якості освіти, який дасть йому можливість включитися в активну професійну діяльність, бути здатним діяти в різних професійних ситуаціях і проявити себе як високоморальна особистість зі сформованою духовно-моральною і життєвою позицією. Треба неодмінно пам'ятати, що медичний працівник – не лише представник певної професії: він водночас і філософ, і громадянин, і суспільний діяч із пріоритетами моралі, доброчинності й совісності. Делікатність, чуйність, терплячість, компетентність – неодмінні умови успіху лікарювання й етичного самовдосконалення студентів-медиків.

Список використаної літератури

1. Косарев И.И. Педагогические аспекты высшего медицинского образования / И.И. Косарев, А.В. Попков. – М.: ФГУП Экспериментальная типография, 2003 г. – 274 с.
2. Кульбашна Я.А. Концептуальные принципы модернизации современного высшего медицинского образования / Я.А. Кульбашна, С.А. Кабанова, А.А. Кабанова // Вестник Витебского государственного медицинского университета. – 2015. – Т. 14, №6. – С. 127-131.
3. Сокаль В.А. Проблеми модернізації вищої освіти України / В.А. Сокаль // Актуальні питання модернізації національної економіки України в умовах інтеграції до Європейського економічного простору: реформування державного сектору, бізнесу та освіти: зб. наук. праць I Всеукр. наук.-практ. конф. (30-31 січ., Полтава). – Дніпропетровськ, 2014. – С. 85-88.

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПРІ ВИКЛАДАННІ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН

Каськова Л.Ф., Андріянова О.Ю., Кулай О.О., Амосова Л.І., Яценко О.І.

Українська медична стоматологічна академія

Висвітлено самостійну роботу студентів як напрям навчання, який сприяє формуванню самостійності, ініціативності, дисциплінованості, почуття відповідальності, необхідних майбутньому фахівцю в навчанні та професійній діяльності.

Ключові слова: самостійна робота, навчальний процес, пізнавальна діяльність, студенти, інформаційні технології.

The article is devoted to the independent work of students as a direction of education which contributes to the formation of self-sustainability, initiative, discipline, sense of responsibility, necessary for the future of speciality in teaching and professional activities.

Keywords: independent work, educational process, cognitive activity, students, information technologies.

Сучасні умови розвитку й потреби всіх сфер суспільства потребують істотної модернізації структури і змісту освіти. Ці зміни спрямовані на підвищення конкурентоспроможності та професійної мобільності випускників закладів вищої освіти на ринку праці, поглиблення фундаментальності, посилення практичної спрямованості навчання, забезпечення наступності на всіх рівнях професійної освіти та безперервності в навчанні, що передбачає, перш за все, постійне оновлення знань уже після закінчення навчального закладу.

Сучасному суспільству необхідні фахівці, здатні оперативно приймати нестандартні рішення, діяти творчо, самостійно. Основним засобом формування цих рис є самостійна навчально-пізнавальна діяльність студентів. Самостійна робота студентів – важлива складова підготовки кваліфікованого фахівця, конкурентоспроможного на ринку праці, здатного до компетентної професійної діяльності на рівні світових стандартів. Цей вид діяльності студентів є частиною навчального процесу, а тому, як і всі його складові, становить собою систему організаційних і дидактичних заходів, спрямованих на підготовку за напрямками і спеціальностями фахівців. Так, відповідно до європейських стандартів самостійна робота студентів належить до основних видів їхньої навчальної діяльності.

Актуальність зазначеної проблеми зумовлена необхідністю подальшої розробки форм і методів організації самостійної роботи студентів закладів вищої освіти, а також перспективністю її розвитку.

Питання адаптації студента до умов навчання, де частка самостійної праці, самоорганізації, самоосвіти постійно збільшується, стає одним із пріоритетних напрямів роботи педагога в навчальному закладі будь-якого рівня. Організація самостійної роботи разом із накопиченням знань, умінь і навичок дає можливість розвивати творчі здібності студентів. Вони мають не лише брати активну участь у процесі сприйняття і засвоєння знань, а й мати щодо них власну позицію, бути спроможними застосувати вивчене на практиці, творчо переосмислювати, співвідносити здобуті результати діяльності з перспективами своєї майбутньої професії [3].

Для проведення самостійної роботи студентів необхідні такі умови: формування потреби й інтересу до самостійної роботи, врахування індивідуальних особливостей студентів під час визначення завдань, розробка індивідуальних творчих завдань над проблемними темами, висока мотивація студентів, наявність необхідного методи-